

Po vsej Jugoslaviji so nadvse slovesno proslavljali 25-letnico II. zasedanja AVNOJ in dan republike. Osrednja proslava je bila v bosenskem mestecu Jajcu, kjer je predsednik republike Tito govoril na slavnostni seji vseh petih zborov zvezne skupščine. Tito je govoril o aktualnih dogodkih, razvoju Jugoslavije in o njenem mednarodnem položaju. Govor tovariša Tita je naletel v svetu na velik odmev. — V Jajcu je bila tudi velika novinarska konferenca, na kateri je predsednik Tito odgovarjal na številna vprašanja domačih in tujih časnika.

Ob jubilejni 25. obletnici je predsednik republike Tito izdal odlok o pomilostitvi obsojencev. Nadaljnega prestajanja kazni je oproščeno 147 oseb, 789 jetnikom pa so izrečene kazni znižali.

Prav tako je ob 25-letnici zasedanja AVNOJ predsednik SFRJ odlikoval 194 državljanov za posebne zasluge v boju proti sovražniku ter za krepitev ljudske oblasti in razvijanje socialističnih družbenih odnosov.

V počastitev dneva republike je bilo tudi v Sloveniji mnogo proslav, prireditve in svečanosti po vseh večjih krajih. V okviru in znamenju praznovanja je zveza za telesno kulturo Slovenije

DOGODKI TEDNA

podelila najzaslužnejšim v naši republiki za dosežke na telesno-kulturnem področju Bloudkova priznanja — najvišje republiško družbeno priznanje.

Predsednik izvršnega sveta Stane Kavčič je izročil 40 zaslužnim planincem in zastopnikom petih najbolj prizadevanih planinskih društev odlikovanja predsednika republike. Najvišji odlikovanji sta prejela Planinska zveza Slovenije in Joža Čop s Jesenic.

V Idriji so svečano izročili svojemu namenu nov športno-rekreacijski center in ga poimenovali po idrijskem rojaku inž. Stanku Bloudku. V Mariboru so podelili letošnje nagrade mesta Maribor.

Proslava 25-letnice ustanovitve brigade »Jana Žiška« v Jirčah in Mišovicah. — V južnomoravskih vaseh Jirčice in Mišovice so svečano proslavili 25-letnico ustanovitve prve češkoslovaške brigade v Jugoslaviji »Jan Žiška«. V omenjenih naseljih živi večina češkoslovaških partizanov, ki so se po vojni vrnili v svojo domovino. V delegaciji ZZB NOV Jugoslavije sta bila tudi član sveta federacije in podpredsednik zveznega odbora ZZB NOV Franc Leskošek in podpredsednik Sabora Hrvatske Čedo Grgić, medtem ko je prišlo v goste tudi okrog sto borcev brigade »Jana Žiška« iz Jugoslavije.

Sprejet je zvezni proračun. — Zvezni zbor zvezne skupščine je na seji po izčrpi razpravi sprejel predlog zakona o proračunu federacije za prihodnje leto. Zvezni proračun za leto 1969 znaša 11 milijard in 470,5 milijona novih dinarjev, kar pomeni 10,2 odstotka planiranega narodnega dohodka v prihodnjem letu.

Mandat za sestavo nove vlade. Predsednik italijanske republike Giuseppe Saragat je zaupal mandat za sestavo nove vlade generalnemu sekretarju demokratske stranke Marianu Rumorju. Le-ta je sprejel mandat s »protokolarno rezervo« in dejal, da bo predsedniku republike čimprej poročal o svojih prizadevanjih. Kaže, da je v Rimu prišlo s tem do razpleta politične krize, saj so se socialisti odločili po »nekem obdobju razmišljanja«, da bodo ponovno začeli pogovore s krščanskimi demokrati za sestavo vladne koalicije levega centra.

Novosti s pogajanj o Vietnamu. Iz Washingtona so sporočili, da je saigonska vlada pristala na sodelovanje na razširjenih pariških pogajanjih, ker je dobila od ZDA »zanemljiva jamstva, da bo njena suverenost v celoti spoštovana in da ji ne bodo vsilili koalicijske vlade«. Ameriško zunanje ministrstvo je o tem objavilo deklaracijo saigonske in ameriške vlade, ki zajema temeljne pogoje, pod katerimi je predsednik Tie pristal, da bo poslal svoje predstavnike na pariška razširjena pogajanja. Saigon jih je bojkotiral 27 dni, to je odtlej, ko je predsednik Johnson ustavil bombardiranje na DR Vietnam. V Vietnamu pa se je razplamtela nova ofenziva osvobodilnih enot.

Posvetovanje v Bukarešti. Od 26. do 29. novembra je bilo v Bukarešti »po planu« letno posvetovanje vojaških delegacij varšavskega sporazuma. Na posvetovanju, katerega so se udeležile delegacije armad vseh držav članic sporazuma, so razpravljali o problemih vojaške pripravljenosti. Posvetovanje je vodil sovjetski maršal I. Jakubovski, vrhovni poveljnik združenih oboroženih sil držav članic varšavskega sporazuma.

Za dvajset dni so odložili kongres ZK BiH. Na 24. seji CK ZK BiH so sklenili odložiti kongres za dvajset dni. Torej se bo kongres začel namesto 18. decembra 9. januarja prihodnje leto. To spremembo so obrazložili s tem, da priprave na kongres, posebno v partijskih organizacijah, kakor tudi razprave o dokončnem besedilu predloga kongresne resolucije in drugih kongresnih dokumentov, ne bodo končane o pravem času.

Francози v boju za frank. Francoski premier Couve de Murville je pozval ves narod »v boj za frank«. Francoske opozicijske stranke menijo, da mobilizacija ni pravično izpeljana. Premierov načrt ocenjujejo kot zaščito delodajalcev na račun potrošniških množic, predvsem pa na škodo delavskega razreda.

Kitajska predlaga ZDA. Predstavnik ameriškega ministrstva za zunanje zadeve je izjavil, da so ZDA prek svojega veleposlanstva v Varšavi prejele v minulih dneh uradni predlog LR Kitajske, naj Washington pristane na pet načel mirnega sožitja v odnosih s Pekingom. Zastopnik ministrstva Robert McClosky ni hotel komentirati tega kitajskega predloga.

OB TABORNEM OGNJU

Mnogo smo že po časopisih in na raznih sestankih zadnja leta govorili in pisali o tem, zakaj raste mladinsko prestopništvo. Medtem pa še vedno vrtijo po dvorah naših kinematografov nevezgajne karbojske in kriminalne filme, prodajalne časopisov pa kar preplavljajo zvezki in časopisi podobne vsebine. Vse to zelo slabo vpliva na vzgojo mladih, ki začenejo gledati v hudodelcih in nasilnežih junake. Zal vsa kritika kaj malo zaleže, ker založniki in sploh podjetniki vse to gledajo samo skozi dinar, ne vidijo pa škode za celotno družbo. Navadno zračamo vso krivdo na časopisna in založniška podjetja z juga države, pa tudi pri nas nismo nedolžni. Prepričan sem, da Crno-beli zvezki, ki jih izdaja mariborska založba »Obzorja«, s svojo vsebino o mračnem srednjem veku, ko so grofje, baroni, duhovniki, markize in drugi živeli od žuljev tlačenov, ne vrgajo mladega rodu v socialističnem patriotizmu in humanizmu.

Ne mladm trdi, da je vse, kar smatramo za »šund« popolnoma zavrženo in da tudi nekateri karbojski filmi niso vzgojni. Ne morem na razumeti, zakaj po vsej Sloveniji še nismo našel prodajalne časopisov, ki bi prodajala poleg vsega drugega še časopis »TV 15« ter sploh tisk z vsebino iz NOV. Spravljala sem predloge, pa so me nejevolno prepračevali, kakor da snov ne gre v denar, ker mladi v škojevcih ne gledajo junakov, ampak jih vidijo v karbojih, šerifih in detektivih. Da temu ni tako, pa sem spoznal kaj kmalu. Ko sem v nekaterih krajih semnistične občine priredil razstavo knjig zavoda »Borec«, sem ugotovil, kako se za osvobodilno vojno za-

MLADINA IN NAŠ TISK

OGLEDALO NAŠEGA ŽIVLJENJA IN DELA

SEJA O VARSTVU BORCEV

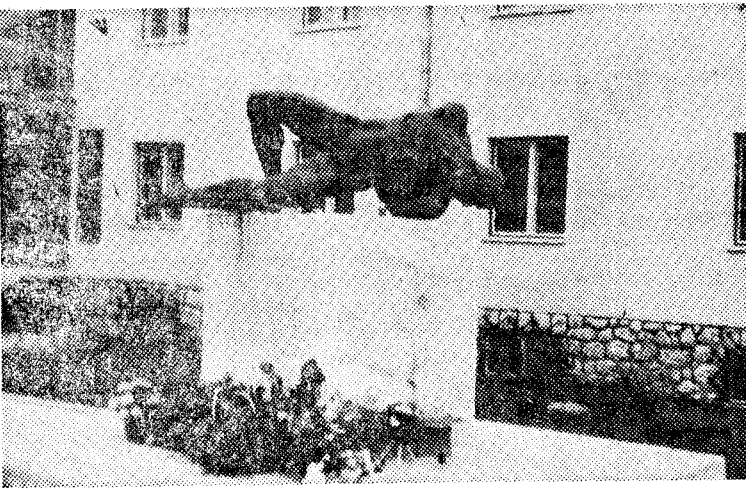
Sredi novembra se je sestel na redni seji svet za zdravstvo, socialno varstvo, varstvo družine in varstvo invalidov ter borcev na Jesenicah. Seje so se zato udeležili zastopniki ZZB, tako borcev kot invalidov ter Zveze prostovoljcev-borcev za severno mejo.

Po zbranih podatkih živi v občini 2272 članov ZB, precej jih je že v letih. Od tega števila ima priznano delovno dobo med NOV dvojno 686. Med 6000 upokojenci je borcev okoli 600. Vojaske vojnih invalidov je 322. Udeležencev NOV od 1941 je 15, iz leta 1942 jih je 30, iz leta 1943 pred 9. septembrom pa 65. Nosilcev Spomenice 1941 je 11. Prostovoljcev iz leta 1918—1919 je okoli 100.

Republiško priznavalnino od 50 do 500 dinarjev prejema 14 občanov. Občinske priznavalnine deli odbor sklada za borce pod določenimi pogoji. Letos je stalno priznavalnino prejelo 76 oseb, 47 oseb pa so podelili enkratno priznavalnino. Skupno je sklad v tem letu razdelil 156.800 dinarjev.

Do zdaj so v vseh letih v železarni kot največjem podjetju uredili stanovanjske razmere 400 borcem, občina pa okoli stotim. Zdaj je v občini še 30 borcev, ki čakajo na stanovanje. Dobili naj bi ga v letu 1969.

Zdravstvene ustanove so pozele na seji glede skrbi za borce in invalide priznanje. Vsi imajo označene zdravstvene knjižice in kartotečne liste.

Pred občinsko skupščino v Mozirju stoji spomenik padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja, delo domačina Cirila Cesarja. Na njem so vklesana imena 45 umrlih za svobodo. Mozirje je bilo največji kraj na osvobodjenem ozemlju Zgornje Savinjske doline. Sovražniki so ga skušali zavzeti decembra 1944. Prvi napad, ko je sovražnik skušal vdreti prek Črnic, so borci brigad in podoficirski šole 14. divizije odbili. Šele potem, ko je pritiskal tudi čez Koroško in od Vranskega, je padlo Mozirje v njegove roke. Niso se umaknili do konca vojne, ko so se prek Mozirja umaknili proti Avstriji in so jih šele naše čete več tisoč zajele v samem kraju in bližnji okolici. — Uklenjeni junak, upodobljen na spomeniku, je simbol trpečega ljudstva teh krajev. Na žrtve ljudje niso pozabili in pogosto polagajo šopke k spomeniku. — B. B.

Ob glavni cesti v Šentvidu pri Ljubljani stoji že več let spomenik 25 talcem, ki so jih nacisti na tem kraju postrelili leta 1944 kot maščevanje za likvidacijo nacističnega župana Maurerja. Pred dnevom mrtvih je ZB Šentvid-Podgora odkrilo pri njem tudi spomenik z imeni 76 padlim borcem, ki pričajo, kako velik je bil krvni davek tega kraja in bližnje okolice za socializem in svobodo. Imena so vklesana v dve veliki plošči, načrt je izdelal akademski kipar Tone Sigulin, ki je plošči odkril in ob tej priložnosti tudi govoril.

nima predvsem mladina, saj mi je nekaterih knjig kaj hitro zmanjkalo. Nasprotno pa so starejši, ki so vojno kot izgnanci preživeli v Nemčiji, kazali za partizansko literaturo manj zanimanja.

Pred kratkim sem neke bral, da so v prodajalnah »Tobaka« na Jesenicah prodajali tudi mladinsko partizansko literaturo in da je šla dobro v denar. Zaradi neenotnih cen so jo morali vzeti iz prodaje. Zato sem prepričan, da bi ta literatura šla tudi drugje. Čudim se, kako to, da je mnogo prodajalcev v teh trgovinah vojaških vojnih invalidov, pa se tega ne spominjo.

Razvoj dogodkov po svetu nas sili, da se kar največ učimo na preteklih izkušnjah iz naše osvobodilne vojne. Mar ni partizanska literatura posredovalec teh izkušenj?

Karel Zorko, Studenec pri Sevnici

NA GROBOVIH TALCEV

Kot vsako leto smo se tudi letos za dan mrtvih v Frankolovem zbrali na obeh grobiščih talcev svojci in bližnji borci. Takoj ob tem pa moram z žalostjo ugotoviti, da vsako leto vidimo tam iste obraze...

Občinska odbora Zveze združenj borcev NOV iz Celja in Konjice si že vsa leta prizadevata, da bi na žalno slovesnost prišlo kar se da več ljudi. Tako vsako leto pripelje iz Zagorja ob Savi poln avtobus in se ustavi pred gostilno »Turist«. Tam pobere tudi Frankolovčane, ker je le napol zaseden. Na žalost pa sem bil edini, ki je prisedel...

Letošnji program je bil takšen kot še nikoli. Moški zbor iz Zreč je zelo lepo zapel nekaj žalostnih, solarji iz Stranice in Konjice pa so recitirali nekaj pesmi. Igrala je tudi godba KUD »France Prešeren« iz Celja in to zelo lepo.

Spomin ljudi, ki so žrtvovali življenje v Stranicah za prihodnja pokolenja, zasluži tako počastitev. Na žalost pa se mladina teh prireditvev udeležuje v zelo majhnem številu. Poznam precej mladincev, ki jih je štipendiral ZB, pa ni bilo nikogar na žalno slovesnost.

Ne vem, kako bo, ko bomo izumrli mi, ki smo se udeležili osvobodilne vojne. Kdo bo šel hodil na žalne svečanosti? Hinko Borovnik, Ltpa pri Frankolovem

Občni zbor odreda »Otok«

Člani taborniškega odreda »Otok« iz Celja so v nedeljo, 17. novembra 1968 imeli svoj letni občni zbor. Razpravljali so o programu dela za 1969 in sprejeli sklep, da odred številčno okrepijo in dejavnost svojega dela še popestrijo. Posebno skrb bodo posvetili tradicijam NOB in čim boljši pripravljenosti vse ljudske obrambe. Na konferenci so najboljšim članom podelili nekaj taborniških priznanj in pohval. Sklenili so tudi, da partizanski odred »Otok« preimenujejo v taborniški odred »II. grupe Celje«.

Jože Krebs

TROBOJ V PULJU

V počastitev 25-letnice priključitve Istre in Slovenskega Primorja in v počastitev dneva republike so športniki invalidi iz Pule 24. novembra organizirali troboj. Sodelovali so športniki invalidi iz Kopra, Pule in Ljubljane. Tekmovali so v streljanju, šahu, kegljanju in balinanju.

Ze uvodoma moramo naglasiti, da so nas Puljčani zelo prisrčno sprejeli in tekmovalje organizacijsko dostojno pripravili. Tekmovanje je bilo zelo živahno in borbeno, posebno v kegljanju so bili zadnji lučaji ljubljanske ekipe zelo nemirni.

Ob jubileju Nartove mame

Pretekli teden je Franciška Švoljšak — Nartova mama — iz davornika pod Joštom pri Kranju praznovala 80. obletnico rojstva. Od tej priložnosti so jo obiskali nekateri partizani, ki so v času NOB delali na tem terenu, in ji podarili majhen dar v spomin na težke dni okupacije, ko je Nartova mama ne-sebično pomagala vsem, ki so se na svojih partizanskih in kurirskih potih ustavili pri Nartu. Dobra in skromna žena se obiska ni nadejala — in je bila prijetno presenečena.

Vsa družina Švoljšak je v tistih težkih dneh sodelovala s partizani. Družno s svojo ženo je tudi Nartovo ata Lovro delil gorje vojne in pomagal partizanom. Hči Franciška, takrat še dekletce, je dostikrat pazila okrog hiše in opozorila partizane na nevarnost, če so se vasi bližali Nemci. Pogumna deklica je prenašala tudi partizansko pošto. Sin Franc se je pridružil partizanom. Nemci so sumili o skrivnih obiskih na kmetiji. Očeta so enkrat celo aretirali. K sreči ni bilo hujšega.

Tiha in samotna je zdaj Nartova kmetija. Mati in oče sta ostala na njej sama. Mladi so odšli za zaslužkom. Vsa dela na kmetiji opravi, kar ni ravno lahko v tem hribovitom kraju. Pa njune roke so trdne — v dobroti in delu. Če se oglasi pri hiši, Nartova mama vedno rada postreže.

Jubilantka je kljub visoki starosti še trdnega zdravja. Želimo, da bi bilo tako še mnogo let. Naj velja ta kratek zapis kot zahvala in izraz spoštovanja ženi, ki v težkih časih ni klonila in je sledila klicu vesti.

Majda Trilar

KINO SPORED

- KINO TRIGLAV, LJUBLJANA
 - 4. decembra 1968: »Protest«, jugoslovanski film;
 - od 5. do 7. decembra: »Tolpa Al Caponeja«, ameriški kriminalni film;
 - 8. in 9. decembra: »Vlak«, ameriško-francoski vojni cinemas;
 - od 10. do 12. decembra: »Naloga eskadre 833«, angleški barvni vojni es.
- KINO VEVEČE
 - 4. in 5. decembra 1968: »Odiseja v tanku«, sovjetski vojni film;
 - 6. in 8. decembra: »Krogla za zlikovca«, ameriška barvna kavbojka.
- KINO ZALOG
 - 5. decembra 1968: »V primeru nesreče«, francoska kriminalna;
 - 7. in 8. decembra: »Propeh rimskega cesarstva«, ameriški barvni zgodovinski es film.
- KINO ZADOBROVA
 - 4. decembra 1968: »V primeru nesreče«, francoska kriminalna;
 - 7. in 8. decembra: »Winnetou Old Firehand«, emško-jugoslovanski barvni film.

kdor res pozna

Poslovno združenje tekstilne industrije

- ima včlanjenih 33 proizvodnih
- tekstilnih podjetij in sicer:

Ljubljana
Titova 81

TELEFON: 316-166

TELEX: 31-347 YU UNITEX

TELEGRAM: UNITEX LJUBLJANA

Mariborska tekstilna tovarna, Maribor
Tekstilna tovarna TEKSTILINDUS, Kranj
Tekstilna tovarna, Prebold
Predilnica LITIJA, Litija
Gorenjska predilnica, škofja Loka
Tovarna sanitetnega materiala VATA, Domžale
Tekstilna tovarna TEKSTINA, Ajdovščina
Industrija platnenih izdelkov INDUPLATI, Jarše
Tekstilna tovarna in konfekcija METKA, Celje
Tekstilna tovarna MEDVODE, Medvode
Tekstilna tovarna SVILANIT, Kamnik
Bombažna tkalnica, Vižmarje
Tekstilna industrija, Otiški vrh
Tovarna dekorativnih tkanin, Ljubljana
Tekstilni inštitut, Maribor

Industrija volnenih izdelkov BAČA, Podbrdo
Industrija volnenih izdelkov VOLNA, Laško
Tekstilna tovarna NOVOTEKS, Novo mesto
Tovarna volnenih odej, škofja vas
VOLNENKA, Ljubljana
Tovarna sukna in tekstila, Kočevje
Tovarna volnenih izdelkov, Majšperk
Tekstilna tovarna SUKNO, Zapuže
Konfekcija KROJ, škofja Loka
Industrija konfekcije MODNA OBLAČILA, Ljubljana
Tovarna oblačil, perila in pletenin MURA, Murska Sobota
Modna konfekcija VEZENINA, Maribor
Tovarna čipk in vezenin VEZENINE, Bled
Tovarna pletenin ANGORA, Ljubljana
Alpska modna industrija ALMIRA, Radovljica
Tovarna trikotažnega perila PLETENINA, Ljubljana
Tovarna pletenin, Sežana
Tovarna pletenin RAŠICA, Gameljne

POSLOVNO ZDRUŽENJE TEKSTILNE INDUSTRIJE IZVAŽA SUROVINE, POLIZDELKE, POMOŽNE MATERIALE, KI SPADAJO V PODROČJE DEJAVNOSTI TEKSTILNE INDUSTRIJE TER UVAŽA OSNOVNE SUROVINE, POLIZDELKE, IZDELKE, POMOŽNE MATERIALE KOT BARVE, KEMIKALIJE, UTENZILIJE IPD., STROJNO OPREMO, ORODJE IN VSE POTREBŠČINE, KI JIH UPORABLJA TEKSTILNA INDUSTRIJA

Gozdarstvo in lesna industrija Nazarje

čestita

delovnim ljudem in poslovnim prijateljem

ob zgodovinski obletnici
velikega dne jugoslovanskih narodov —
triindvajsetletnem jubileju
proglasitve republike

Jogi®

JOGI ZA LAHKO NOČ

ZA VAS, KI STE
ZAHTEVNEJŠI
IN VAS RADO ZEBE
SO KOT NALAŠČ BLAZINE IN
VZGLAVNIKI JOGI —
SPALI BOSTE NA TOPLEJŠEM,
UDOBNEJE, ZADOVOLJNEJŠI...

JOGI VZGLAVNIKI

80 x 60 in 60 x 40 cm.
— Polnjeni so s pu-
hinom in poliesters-
kimi kosmiči. —
Obdržijo vedno isto
obliko.

JOGI BLAZINA

»D«
190 x 90 cm. — Pol-
njena je s puhom
in industrijsko vato,
ki odlično izolirata
toploto.

Izpolnite in pošljite na: MEBLO • NOVA GORICA

POŠLJITE MI BREZPLAČNO PROSPEKT O VZMETNICAH »JOGI«

IME IN PRIIMEK

NASLOV

IMP — INDUSTRIJSKO MONTAŽNO PODJETJE
Ljubljana, Titova 37

projektira, montira in proizvaja

- centralno ogrevanje, sanitarne naprave, plinske instalacije in prezračevalne naprave
- električne naprave jakega in šibkega toka, komandne in signalne naprave za industrijo in komunalne zgradbe
- regulacije
- opravlja kalorične in električne meritve
- odlivamo visokokvalitetne odlitke sive litine, ki jih po želji obdelamo

Pazite na zaščitni znak

Nesporen premik v rekordno kratkem času v sam vrh domače in evropske visoke mode in kvalitete: TEKSTINA Ajdovščina

TEKSTILNA INDUSTRIJA AJDOVŠČINA
tekstina

- tekson za eleganco
- tekson za šport
- tekson za pomlad
- tekson za zimo

PREBERITE!

Edinstven uspeh v tekstilu

TEKSON — umetno usnje je nov proizvod TEKSTINE iz Ajdovščine, ki je po svoji edinstveni kvaliteti in vsestranski uporabnosti presegel vsa pričakovanja.

V tem proizvodu Tekstine so združene vse dobre lastnosti pravega usnja in tekstila:

- je mehko,
- zračno,
- lahko,
- za vodo nepropustno,

- trpežno,
 - se kroji, šiva, lika, pere in kemično čisti enako kot tkanine,
 - ni občutljiv na bencin in olje,
 - odporen je na trenje,
 - mehak ostane tudi na mrazu do -40° C,
 - zdrži temperaturo do +160° C,
 - čudovit, eleganten, športen
- v klasičnih in modnih barvah, v izredno pisanem koloritu z mnogimi odtenki. TEKSON je vsestransko uporaben:
- v konfekciji oblačil, klobukov, čepic in dežnikov,
 - v industriji obutve, kovčkov, dežnikov in torbic,
 - v industriji obutve, kovčkov in torbic,
 - v tapetništvu avtomobilске in pohištvene industrije.
- Po svoji nežni mehkoši je tekson iz Tekstine nenadkriljiv doma in v tujini.
- Oglejte si kostime, plašče, torbice in klobuke iz teksona! Prepričajte se sami!

LESNO INDUSTRIJSKO PODJETJE BLED

s svojimi obrati

v Bohinjski Bistrici, na Bledu, v Mojstrani in Podnartu

NUDI SVOJE PREIZKUŠENE IN RENOMIRANE PROIZVODE:

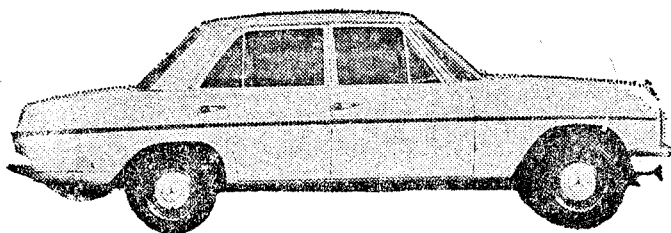
- ZAGAN LES IGLAVCEV
- ZAGAN LES LISTAVCEV
- LADIJSKI POD
- STROPNE IN STENSKO OBLOGE
- VRATA VSEH VRST
- VEZANE OPAŽNE PLOŠČE ZA GRADBENIŠTVO
- SREDICE ZA PANEL PLOŠČE
- LESNO MOKO
- LESNO EMBALAŽO VSEH VRST
- OPREMO AVTOMATSKIH KEGLJIŠČ
- VSE VRSTE TRANSPORTNIH NAPRAV
- ČELILNIKE in GRADBIŠČNE OMARICE

175 NAGRAD

VELIKEGA NOVOLETNEGA

NAGRADNEGA ŽREBANJA

KREDITNE BANKE IN HRANILNICE
LJUBLJANA

V štiri mesečna nagradna žrebanja KREDITNE BANKE IN HRANILNICE LJUBLJANA so vključeni varčevalci vezanih hranilnih vlog, stanovanjski in kmetijski varčevalci, ki namensko varčujejo po pravilnikih banke ter lastniki vezanih deviznih računov, ki bodo imeli do 31. decembra 1968 2000 N-din z odpovednim rokom nad 1 leto.

Postanite in ostanite redni varčevalec Kreditne banke in hranilnice ljubljanske, kjer ste poleg ugodnih pogojev varčevanja udeleženi še pri nagradnem žrebanju Kreditne banke in hranilnice vsake 4 mesece.

NAGRADE:

1 OSEBNI AVTO MERCEDES

14 MOPEDOV »TOMOS«

50 ROČNIH AVTOMATIČNIH UR DARWIL —
MODEL 1968

50 KOLES PONY — ROG

50 BRIVNIKOV ISKRA — BRAUN SIXTANT

OB 50-LETNICI ZAVODA ZA SLEPO MLADINO

Drama slepega ni v slepoti, temveč v odnosu družbe do njega

Bilo je pred petdesetimi leti — 22. novembra 1918 — ko se je prvih 16 slepih slovenskih vojnih invalidov vrnilo iz Gradca v Ljubljano. Skupaj z njimi se je pripeljal še osem drugih odraslih slovenskih slepih, ki so se vsi šolali v zavodu za slepe v Gradcu.

»Slovensko ljudstvo je s polnim razumevanjem pozdravilo vrnitev naših slepih iz tujine. Zastave so vihrale na vseh postajah ob progi, ob kateri je vozil vlak z vagonom, v katerem so se vrnilo slepi slovenski vojni invalidi.« Tako je zapisano v poročilu iz tistih časov, a na ljubljanski postaji jih je pričakala velika množica, ki jih je prisrčno pozdravljala.

Toda ne gre, da bi obujali spomine na tiste čase. Važno je le to, da je ta dan ustanovni dan prvega slovenskega zavoda

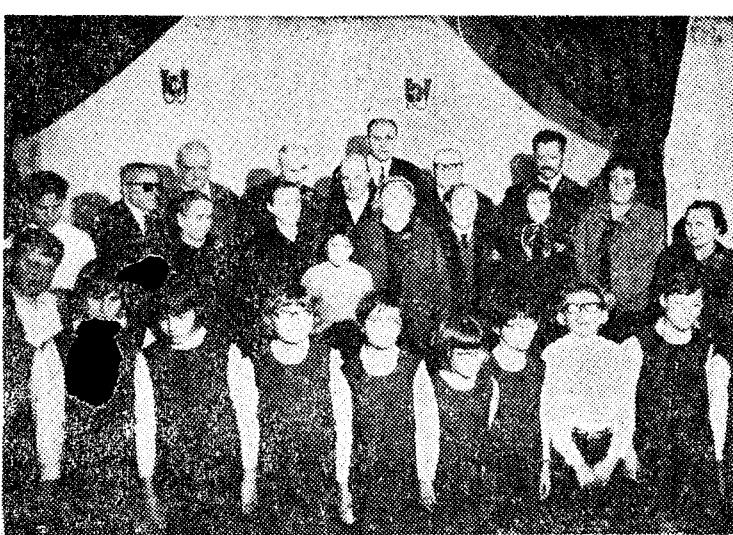
za slepe. In v počastitev petdesetletnice tega dogodka so v zavodu za slepe in slabovidno mladino v Ljubljani priredili 23. novembra res prisrčno svečanost.

Povabili so deset še živih gojencev prvega slovenskega zavoda za slepe iz leta 1918 — 6 moških in 4 ženske — pa še nekaj drugih slepih. Po kosilu, pri katerem so jim stregle slabovidne gojenke sedanjega zavoda, so tamkajšnji učenci izvedli prijeten kulturni program. Nastopom pevskega zbora slepe in slabovidne mladine, njihovega orkestra, solistov, terceta in balata, so že zelo ostareli slepi — gojenci zavoda izpred petdesetih let — sledili z največjim zanimanjem in veliko pozornostjo.

Pozdravil jih je direktor zavoda Tone Kebe, pozdravila predsednica Zveze slepih Slovenije Mimi Breznik. — »Dobrodošli prvi gojenci našega zavoda«, je pisalo nad odrom nastopajočih, a iz pozdravnega direktorjevega govora lahko posnamemo nekaj pomembnih ugotovitev:

Prvi slovenski zavod za slepe je imel svoje prostore v takratni bolnišnici v belgijski vojašnici (sedaj vojašnica 4. julija) v Ljubljani, nato v poslopju nekdanje ginekološke klinike, a v letu 1922 so ga premestili v Kočevje, kjer je ostal vse do decembra 1944, ko so nemški bombniki porušili del zavoda.

V šolskem letu 1944/45 je zavod dobil zavetje v ljubljanski gluhošemnici, a 1. marca 1946

Prvi in sedanji gojenci Zavoda slepih v Ljubljani

se je preselil v lastne za takratni obseg dela zelo primerne prostore v Langusovi ulici, ki so jih spoznali tudi tisti oslepelci partizani, ki so se v njih seznanjali z Braillovo pisavo. A danes imajo ob teh prostorih še krasno, novo in moderno urejeno šolsko poslopje, ki je bilo dograjeno lani.

Pred petdesetimi leti je bilo v zavodu 24 gojencev in enorazredna ljudska šola. Danes jih je že 105, imajo popolno osmetletko in se v njej vsestransko usposabljaajo za življenje in delo.

Usposobljeni so, toda še vedno je veliko težav z zaposlovanjem slepih. In zato je ob tej ugotovitvi povsem umestno navesti besede dr. Helen Keller, ki je bila slepa in gluha:

»Drama slepega ni v slepoti sami, temveč v odnosu družbe do njega.« V. M.

IMELI SMO LJUDI ...

Milena Sušnik

Naš list je ob praznovanju obletnice I. kongresa SPZZ v Dobrušici prejšnji mesec med drugim pisal o delegatki iz Ljubljane Mileni Sušnikovi. Kdo bi si bil takrat mislil, da je tej ponosni in kljub starosti mladostni ženski usojeno še tako kratko življenje?

Rojena je bila leta 1885 v Razdrtem pri Postojni, vendar je kmalu zapustila domači kraj. Polnih 35 let je učiteljvala po Dolenjski, bila je aktivna članica družbenih organizacij, polnih 15 let je vodila šolsko kuhinjo, ki jo je sama organizirala za pomoč revnim.

Leta 1941 se je takoj vključila v Osvobodilno fronto. Njeno stanovanje v Levstikovih 2 je postalo pravi dom borcev za svobodo in zavetišče ilegalcev vse do februarja 1945, ko je morala od doma, da je ne bi zaprili in umorili kot so toliko drugih. Delala je med ženskami, ilegalno je odšla iz Ljubljane na I. kongres SPZZ in se vrnila, potem ko je tam govorila v imenu ljubljanskih žensk. Zlasti pa se je izkazala pri delu okoli varstva otrok partizanov in jetnikov, kjer je pomagala s tovarišico Zihierlovo.

Po osvoboditvi se ni več vrnila na staro stanovanje, ki so ga domačanci izprožili, ampak se je naselila za Bežigradom. Postala je referentka za mladinsko skrbstvo pri ministrstvu za socialno politiko, kjer je delala do upokojitve. Istčasno pa je delovala tudi za Bežigradom, kjer je opravljala vrsto funkcij v družbenih organizacijah. Od ustanovitve Društva prijateljev mladine na vse dolani je bila predsednica. Pred kratkim je za to svoje delo dobila odlikovanje. Naj ji bo lahka slovenska zemlja!

Franciška Jamšek

Na šentlambertskem pokopališču nad Zorjcem ob Savi smo položili k večnemu počitku Jamškovo mamo iz naselja Krivica pri Sentlambertu.

Tovarišica Jamškova se je rodila pred 86 leti v Podkumu. Poročila se je v Sentlambertu. Mož ji ni pustil sedem nedoraslih otrok. Toda Jamškova mati ni klonila in svoje otroke je vzgajala v naravnem duhu.

Med NOB je tovarišica Jamškova vneto podpirala partizane. Poleti 1944 so bile v njeni hiši prve volitve v tem kraju v NOB. Posebno se je spominjala lititski partizani. Njihova delegacija se je udeležila členeva pogreba in ji v slovo prinesla lep venec. Naj ji bo lahka domača zemlja!

Marija Ocep

V šentlambertu nad Zorjcem ob Savi smo pokopali daleč naokrog znano Ocepovo teto Mico, diplomirano babico. Vse svoje življenje je požrtvovalno opravljala svoj poklic. Med NOB je prehodila mnogo skritih stez in pomagala partizanskim mamam pri porodu. Ocepov dom v Senožetih je bil varno zatočišče partizanov. O njeni veliki prikljubnosti med ljudmi govori tudi številna udeležba pri pogrebu. Ohranili jo bomo v trajnem spominu.

Ana Zore

Na zasavski Sveti gorji smo pokopali 64-letno Zoretovo mamo, doma iz Tirne. Vseskozi je bila zavedna Slovenka, skromna in tiha, prikljubena mamani. Vse življenje je živela v Tirni. V NOB je poleg nje sodeloval tudi mož. Bil je član okrogne odbora OF. Njen sin je bil priložno mobiliziran v nemško vojsko, od koder je dezertiral in se priključil partizanom.

Zivljenje je bilo za tovarišico Zoretovo delovni dan. Ni ji bilo dano, da bi preživljala jesen svojega življenja v krogu svojih domačin. Zahrbna bolezen ji je pretrgala nit življenja. Spomin nanjo bo v vseh, ki smo jo poznali, večno živ.

»BOHOR ŽARI«

Kulturna žetev naše NOB je bila bogata. Zlasti se je v času rodilo mnogo partizanskih pesmi. Ena najbolj znanih in udarnih pa je Gobčeva skladba »Bohor žari, Bohor žari...« Se danes jo prepevajo na koncertih po Sloveniji. Trboveljska »Zarja« jo ima stalno v svojem sporedu; njeni člani pa so pesem ponesli tudi izven domovine. Prebivalci mnogih čeških mest, ki so jih pevci obiskali, so pesem lepo sprejeli.

O nastanku pesmi sem se večkrat pogovarjal z njenim avtorjem Radovanom Gobcem, ki mi je nekoč dal njen rokopisni zapis. Tovariš Gobec — spoznal sem ga že pred vojno

v Posavju. Nanj prideš z več strani, najbolj lagodno pa iz Brestanice. Prek gore vodi zavska planinska pot. Najvišjo točko doseže Bohor pri 1023 metrih nadmorske višine.

O Bohorju in življenju v kozjanskem partizanskem odredu mi je pripovedoval tudi nekdanji partizan Ivan Vahčić iz Cerkelj na Dolenjskem. Bil je intendant pri »kozjancih«, ki jih je vodil komandant Marjan Jerina. Pozneje je bil Vahčić intendant še v drugih enotah, med drugim tudi v prekmurski brigadi. General Lado Ambrožič ga je postavil za intendantkega upravnika IV. armade, ki ji je poveljeval.

Ivan je človek živahnega značaja. Beseda mu teče v prijaznem dolenjskem narečju. Rad se spominja medvojnih časov; tudi o hudih trenutkih nam je pripovedoval. Bil je celo v celjskem Starem piskru. Pred novačenjem v nemško vojsko je zbežal v kozjanski odred.

V odredu je Ivan spoznal tudi skladatelja Radovana Gobca. O nastanku njegove pesmi »Bohor žari...« nam je pripovedoval:

»Komandant odreda Marjan Jerina je nekega dne omenil kulturniku Radovanu, da imajo že mnogi odredi svoje himne; prav bi bilo, ko bi tudi kozjanci imeli svojo.

Motiv za pesem izvira iz hajke nedolgo pred nastankom pesmi. Radovan je napisal za himno besedilo, pa tudi naprev. Nekaj dni kasneje jo je zapel komandant in borcev. Vsi so bili veseli.

Borci zelenega Bohorja so imeli svojo himno. Takrat so nastajale himne tudi drugih partizanskih enot, sredi bojev, med treskanjem bomb in regljanjem avtomatičnega orožja. Pesem je borcev vlivala novih moči v bojih za tako zaželen mir in svobodo.« J. Z.

Ivan Vahčić iz Cerkelj

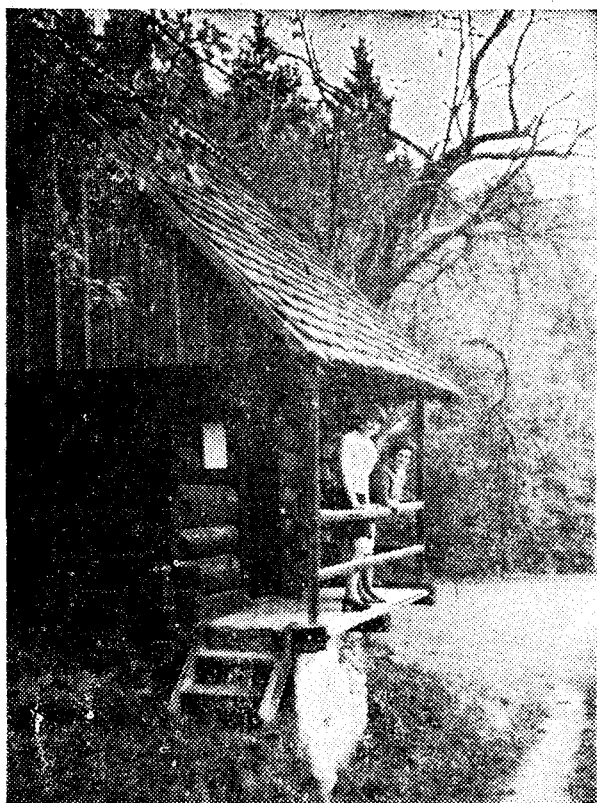
— je kot mlad učitelj uspel z nekaterimi svojimi operetami, med drugim s Planinsko rožo. Svoje plodno delo je nadaljeval tudi med vojno in kot partizanski skladatelj ugledil več zelo dobrih partizanskih pesmi. Mednje štejemo tudi »Bohor žari, Bohor žari...«

Na Bohor hranim prijetne spomine izpred vojne, ko sem zahajal v Senovo k prijateljskim družinam Avsenakovim in Škobertovim. Lojze Avsenak je bil pisatelj in je v spomin na svoja partizanska leta napisal knjigo »Bohor žari«. Bil je odlični pevec, prav tako tudi njegov svak profesor Milko Škobert, poznejši vodja komornega zbora ljubljanskega Radia.

Bohor se dviga nad Senovim, znanim rudarskim krajem

Prevelika skromnost

Ko smo obiskali Trbovlje, smo se ustavili tudi na gornjem koncu, tik pod hribom, ob majhnem potoku, kjer stoji Kovačev skedenj, imenovan tudi Marinkov skedenj. Presečeni smo bili, ko nismo v nekdanjem skrivališču tovariša Marinka našli ničesar drugega kot nekaj njegovih slik in govorov. Pričakovali smo zgodovinskih dokumentov iz časov, ko je bil revolucionar v vrstini delavskega gibanja, stavk, organizacije ustanovnega kongresa KPS na Čebinovem in drugod. Na steni visi le plošča, ki pojasnjuje, da je tod stanoval tovariš Marinko. Naj bo to skromnost ali kaj drugega, skedenj je že zaradi lepega, romantičnega kraja vreden obiska.

PRAVNA POSVETOVALNICA

Po smrti vašega pok. očeta, ki je zaradi posledic vojne — bil je namreč v partizanih — umrl že leta 1946, se je vaša mati ponovno poročila. S svojim drugim možem, vašim očimom, pa so bile težave. Zlasti pa v zadnjih letih, ko se je popolnoma predal pijanosti in se je proti ženi, vaši materi, pa tudi proti vam, čeprav ste že odrasli, nemogoče obnašal. Bil je skrajno surov, brezobziren, mater je tudi pretepal. Odkar se je upokojil, tudi ničesar ni delal, temveč je denar samo zapravljajal po gostilnah. Ko mu je denarja zmanjkalo, ga je jemal materi, včasih je celo vzel kako stvar, na primer rjuhe, steklenino, in jih prodal, samo da je imel za pičajo. Razmere so postale nevarne, ker skoraj nikoli ni bil več trezen. Zato se je mati

tudi razvezala, čeprav se je on razvezi upiral. Toda gre za to, kako razvezanega moža vaše matere spraviti iz stanovanja. Mati je že pokrenila postopek, da bo sodišče njo določilo za

Kakor pišete, je vaša mati po končani razvezi že pokrenila postopek, da sodišče njo določi za imetnika stanovanjske pravice. Podrobneje sicer vaših družinskih razmer niste opisali, toda če je vaš oče res tak, kot ga opisujete, če je bilo stanovanje že prej materino oz. vašega pok. očeta, in se je oče po poroki z vašo materjo šele priselil, potem bo

stavljal po pomenu besede (zasilen, začasen prostor), temveč mora biti to za prebivanje primeren prostor, v katerem dobi tisti, ki se tja vseli, tudi vso potrebno stanovanjsko zaščito kot ostali imetniki stanovanjske pravice. To pa pomeni, da je treba za takega razvezanega moža preskrbeti drugo stanovanje, garsonjero ali pa vsaj samostojno sobo,

žena odpove bivšemu možu pravico uporabe stanovanjskih prostorov v smislu čl. 24 zakona o stanovanjskih razmerjih. Ta člen določa, da imetnik stanovanjske pravice vsakomur, razen otrokom, za katere je dolžan skrbeti, in zakoncu, odpove pravico uporabljati stanovanje, če so za to podani upravičeni razlogi. Ker razvezani mož ni več zakonec, je možno zoper njega pokreniti tak postopek. Najprej mu je treba odpovedati in določiti najmanj 30-dnevni rok za izselitev. (Zadošča pismena odpoved brez sodišča.) Če se v 30 dneh ne izseli, pa je mogoče vložiti tožbo na izpraznitev stanovanja. Seveda pa je treba v takem primeru dokazati, da so postale razmere v stanovanju nevarne, torej take kot jih opisujete vi. Če to imetnik stanovanjske pravice dokaže, potem se mora bivši zakonec izseliti. V tem primeru pa mu seveda potem ni potrebno preskrbeti nobenega nadomestnega stanovanjskega prostora.

Rešitev stanovanjskega problema

imetnika stanovanjske pravice. Toda dejali so vam, da bo morala mati bivšemu možu preskrbeti drugo stanovanje oziroma sobo, ker ga sicer ne bo mogoče spraviti iz stanovanja. Dokler pa bo v stanovanju, se dejansko ne bo ničesar spremenilo in bodo doma vladale še vedno nevarne razmere. Zato prosite za nasvet, kako doseči izselitev vašega bivšega očeta, rešiti s tem stanovanjsko vprašanje in doseči mir, ki ga vsi tako pogrešate.

sodišče verjetno stanovanje dodeli materi oz. jo določi za imetnika stanovanjske pravice. Seveda pa se bo odločba glasila tako, da bo izselitev razvezanega moža dopustna šele potem, ko mu bodo preskrbljeni najpotrebnejši prostori. To bi pomenilo, da bi vaša mati morala najti drug najpotrebnejši prostor za preselitev bivšega moža. Toda danes sodna praksa zahteva, da ta najpotrebnejši prostor ne predstavlja tega, kar naj bi pred-

glede katere bi pridobil stanovanjsko pravico. To pa je navadno skoraj nemogoče oziroma združeno z velikimi težavami. Preskrbeti garsonjero pomeni dobiti drugo stanovanje, to pa zahteva precej sredstev, ki jih navadno razvezane žene nimajo, ker bi se event. same preselile v novo stanovanje. Toda sodna praksa je taka in preko nje zaenkrat ni mogoče.

Pač pa dopušča najnovejša sodna praksa, da razvezana

ZIMSKOŠPORTNI REKVIZITI

že v prodaji v trgovski hiši

nama

v Tomšičevi ulici v Ljubljani in blagovnici Škofja Loka

Oprema za smučarje, hokejiste, umetnišne drsalce ter za splošne športnike

nama

LJUBLJANA
IN ŠKOFJA LOKA

KOTIČEK MLADEGA RODU

• NAGRAJEN PRISPEVEK

Čeprav smo majhni...

NEKEGA DNE SVA JAZ IN MOJ BRAT SAVO SKLENILA, DA PRIPRAVIVA RAZSTAVO SLIK. PRIDRUŽILI SO SE NAMA SE BORIS STREL, UČENEC DRUGEGA RAZREDA, MITJA VALIC, UČENEC PRVEGA RAZREDA, IN NJEGOVA SESTRA JANA. NAPRAVILI SMO RISBE IN JIH RAZSTAVILI V KLUBSKI SOBI NASEGA STANOVANJSKEGA BLOKA. RAZSTAVO, KI JE BILA ODPRTA TRI DNI, SI JE OGLEDALO VELIKO LJUDI IN DELEŽNI SMO BILI NEMALO POHVAL. ZASLUŽILI SMO NEKAJ NAD DVA TISOČ STARIH DINARJEV. RAZMISLJALI SMO, KAJ BI Z DENARJEM, IN SE ODLOČILI, DA GA POSLJEMO OTROKOM V VIETNAM. ČEPRAV SMO MAJHNI, VEMO, DA JE TAM ZE DOLGO ČASA KRUTA VOJNA IN DA UMIRAJO OTROCI TUDI OD LAKOTE. MAMA MI JE POVEDALA, DA ZBIRAJO DENAR NA OBČINSKEM ODBORU ZBZ NOV SKOFJA LOKA. DRUGI DAN SMO SE ODPRALI TJA. URNO SMO STEKLI PO STOPNICAH. BILO NAM JE NERODNO, SAJ NISMO BILI SE NIKOLI TAM. ZBRATI SMO MORALI KAR PRECEJ PO GUMA, DA SMO POTRČALI NA VRATA. DENAR SMO IZROČILI TOVARISU TALARJU. ZAPISAL JE, KOLIKO SMO STARI, KJE STANUJEMO IN SE NAM ZAHVALIL.

ANDREJ CEROVSKI, 12 LET
SKOFJA LOKA NOVI SVET SOB IZIDU
»TOLMINSKEGA PUNTA«Srečanje
s Francetom Bevkom

Pred kratkim je proslavljal znani slovenski pisatelj Franc Bevk dvojni praznik, 60-letnico pisateljstva in izdajo nove knjige »Tolminski punt«. Knjigo je v okviru Kurirčkov knjižnice izdal in založil zavod »Borec«.

V uredništvu »Kurirčka« so se zbrali predstavniki zavoda »Borec«, uredniški odbor »Kurirčka« in predstavniki tiska, da bi skupaj z nami mladimi praznovali ta pomembni kulturni dogodek. Med nami sta bila seveda tudi slavljencec in ilustrator knjige Ive Šubic.

Pogovor s Francetom Bevkom je bil nadvse prijeten in domač. Obujal je spomine na minula leta svojega ustvarjanja, na življenje in delo slovenskih pisateljev med vojno, in nam povedal, da med svojimi številnimi deli — poleg znanega Kaplana Martina Cermaca — najbolj ceni mladinsko povest Pastirca. Marsi-

kaj zanimivega pa nam je povedal tudi Ive Šubic.

Preden smo se poslovili, smo Franceta Bevka še povprašali, katera njegova knjiga po številu je »Tolminski punt«. Pisatelj se je samo nasmešnil in dejal, da svojih knjig sploh ne šteje, pač pa nam je zaupal, da ima še polno delovnih načrtov.

Melanija Kočevar, 6. b
Osnovna šola
Bičevje v Ljubljani

Mamo so ujeli Nemci

Bila je vojna. V vas so pridrli Nemci. Hodili so po hišah in pobirali dragocene predmete in še tisto malo hrane, kar je je ostalo sestrskim ljudem. Ko so se najedli in napili, so se pričeli norčevati iz ljudi. Nato so zažgali hiše, ki so jim bile najbližje, ljudem pa zagrozili, da bodo ustrelili vsakogar, ki bi poskušal gasiti ogenj. Moja mama je takrat delala na njivi. Ko je zagledala rdečega petelina, je stekla proti vasi. Tik pred vasio je našla na Nemce. Odvedli so jo s seboj, češ da voluni za partizane. Mačo dlje od vasi jim je prišla nasproti mamina sosedka, ki se je vračala iz Cerknega. Tudi njo so odpeljali s seboj. Ustavili so se šele pred nekim posebno globokim prepado. Očitno je bilo, da ju mislijo ustreliti, in mama se je tega dobro zavedala. Ko so si Nemci prižigali cigarete, sta mama in njena sosedka izkoristili njihovo kratkotrajno nepozornost in skočili čez rob prepada. Skotalili sta se po ostrem kamenju. Osupli vojaki so pričeli streljati kar na slepo, vendar pobeglih ni zadela nobena krogla. Kljub temu sta bili obe krvavi, saj sta si ob ostrem kamenju in skalovju ranili noge. Domov pa sta se le srečno vrnili.

Od takrat je minilo mnogo let. Rane so se že zdavnaj zacelile, okupatorja ni več, skalovje prepada pod samotnim kolovozom, kjer je bilo prelite toliko krvi za svobodo, pa še stoji in spominja...

MARIA MIKLAVČIČ,
Idrija, Vojkova 9

Pišejo nam

Draga tovarišica urednica!

Posiljam vam prispevek z željo, da ga objavite. Ne zamerite, da je tako obširen. Želel sem pač napisati vse, kar sem videl in kar mislim o tem. Od vseh časnikov, ki jih prebiram, imam najrajši »TV 15«. Imam mlajša brata, ki hodita v šolo in bi tudi želela sodelovati v »Kotičku za mladi rod«. Veste, pri nas doma zelo radi beremo knjige, gledamo filme, poslušamo zgodbe iz NOB... Kmalu se bom spet oglašil, saj je dolžnost nas mladih, da pišemo o heroizmu borcev NOB in da varujemo pridobitve naše narodnoosvobodilne borbe, svobodo in lepše življenje nas mladih.

Na prvi strani rökopisa, ki sem vam ga poslal, sem razlil malo črnila. Oprostite!

Lepo vas pozdravlja!

Branko Panč
Maribor, Dalmatinska 51

Dragi Branko!

»Obiskali smo muzej NOB v Mariboru« sem objavila že v prejšnji številki, na pisemce pa ti odgovarjam šele danes. Hvala ti za potrpljenje in za lep prispevek. Če se boš še oglašil — o tem sem trdno prepričana — ti obljubim, da na objavo ne boš več čakal toliko časa. Vse kaže, da bodo naši rubriki z novim letom odmerili malo več prostora in poslani prispevki ne bodo tako dolgo poležavali v mojem predalu. Prispevek tvojega brata, ki sem ga medtem prejela, bom objavila še pred novim letom! Kar se pa tiče razlitéga črnila, dragi Branko, se reš ne morem jeziti. Le nasmešnila sem se in se spomnila tistih dni, ko sem tudi jaz delala packe po papirju, kadar je to bilo ali pa ni bilo potrebno. Hvala ti tudi za to! Tako prijetno se je vračati nazaj...

Prejmi lep pozdrav, združen z željo za prijetno branje knjige »Titova vojna pot«, ki smo ti jo poslali kot nagrado za objavljeni prispevek.

Milena

OKROGLE
IN
OGLATE

• Primeren odgovor. Nek časnikiar je vprašal ženo nekega znamenitega hollywoodskega komika, ali se njen mož vede doma tako kakor drugi možje. »Kako naj to vem,« je odgovorila. »Saj nimam nobene drugega moža razen njega.«

• Američani se včasih spominjajo tudi na boga... Ameriški diplomat George Ball meni, da je potrebno omejiti ameriško politiko poseganja v zadeve drugih narodov. Govoreč o tem, je dejal: »Mi ne moremo podpreti vsakogar, ki omahuje, da se ne zruši. Prepustimo to kdaj pa kdaj tudi bogu!«

• Kaj bi bilo zdaj, ko bi nekaj bilo kakor zdaj? Francois Mauriac, francoski pisatelj, Nobelov nagajenec, goreč katolik, ki mu je zdaj 83 let, je v obrambi papežve okrožnice o prepovedi uporabe tablet zoper zanositev dejal: »Jaz sem bil peti otrok svojih staršev. Ko bi bili tedaj uporabljali tablete zoper zanositev, bi imela danes Francija enega romanopisca in osemdesetletnika manj...« Verjetno bi imela tudi precej manj starih revežev!

• Pribežališče zastarelih del... Nek časnikiar kritik je napisal, ko je ocenil delo nekega pisatelja kot zastarelo: »Ko nehamo brati delo kakega pisatelja, razglasimo takega pisatelja za klasika.«

• V Pragi kroži duhovita šala. Nekdo vpraša: »Zakaj je varšavska peterica prišla na Češkoslovaško?« Odgovor: »Da bi našla tistega, ki jih je poklical, naj pridejo...« Zal ni to šala, marveč bridka resnica...

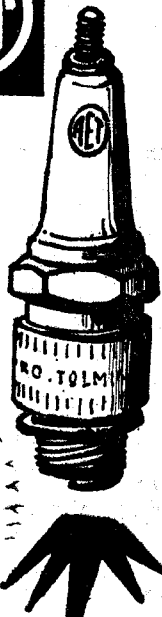
• Brez konkurence... Münchenski časnik »Süddeutsche Zeitung« je v času olimpiade objavil tudi tale zapisek: »Vzburljivo tekmovalstvo v Mehiki se je moralo umakniti na drugo mesto vsesplošnega zanimanja, ker si je neki grški starina z ženitvijo z Jacqueline Kennedy priboril brezkonkurenčno mesto...«

• Časi se le spreminjajo... »Plevaljske novine« so nedavno objavile tole notico: »Obtinska konferenca Zveze komunistov v naši občini ni izvolila nekoliko direktorjev za delegate za peti kongres Zveze komunistov Črne gore.« Kakor je videti iz te notice, je niso bili vsi direktorji in samo direktorji izvoljeni za delegate!

• Nič novega pod soncem... Nemški pisatelj Erich Kästner je dejal o novih šolskih knjigah: »Novi šolski učbeniki se večinoma sestavljajo po starih šolskih učbenikih, ki so bili prav tako sestavljeni po starih šolskih učbenikih...«

• Bridka resnica... Vojvoda Wellington (Arthur Wellesley), zmagovalca nad Napoleonom pri Waterlooju 1815. leta, ki je bil pri vojakih zaradi strogosti zelo neprijazen, je padel v globok jarek in bil bil utonil, če ga ne bi bil rešil neki vojak. Wellington ga je vprašal: »Zakaj vendar?« Veste, če bodo tovariši zvedeli, da sem vas rešil, bodo vrtili mene v prav ta jarek! mu je vojak zabrusil v brk bridko resnico.

• Kdor išče, najde... Pesnik Ben Johnson ni bil ravno obziren. Bil je v gosteh pri lady Windermere, pa je porinil krožnik od sebe in zjnil: »No, to je prava pravcata godlja za svinjete!« Gostiteljica mu je vrnila mlo za drago: »Potem vam pač smem ponuditi še en obrok, mar ne?«

AVTOELEKTRO
TOLMIN

nagraduje kupce svojih vžigalnih svečk. Informacije dobite v vseh prodajalnah avtomateriala

Trgovini

BOREC

v Ljubljani, Titova 17
in Mariboru, Partizanska 5

priporočata cenjenim kupcem:

- vse knjižne izdaje založbe »Borec«
- tedensko nova dela priznanih slovenskih umetnikov — slikarjev in kiparjev
- dekorativne, umetniško izdelane predmete za opremo stanovanj in uradov
- osebne okrasne predmete za žene in može, posebno mlada dekleta, po zadnji modi

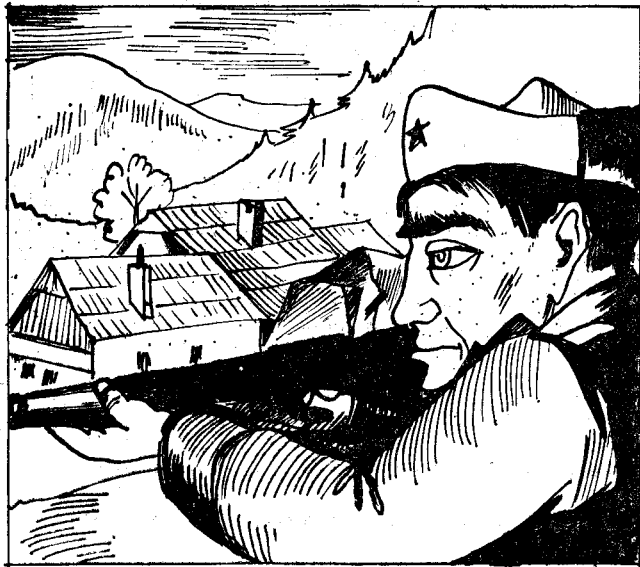
TEŽKO SMO ČAKALI NAŠE PRIJATELJE

V soboto, 9. novembra, smo z veseljem pričakovali obisk iz Ljubljane. Prišli so zastopniki zavoda »Borec«, hotela »Turist«, trgovskega podjetja »Slovenija-avto« in zastopniki odbora partizanskih kurirjev. Ze večkrat so nas obiskali in nam vedno kaj prinesli. Lepo smo jih pozdravili, jim zapeli in deklamirali. Pionir 2. razreda je izročil partizanskemu ljudskemu pesniku Ludviku Kukačevici nageljne. On pa nam je podaril knjižice svojih pesmi. Tudi podpisal se je. Potem smo vsi dobili darila. Za vse smo jim zelo hvaležni.

DRALKA HENI, 2. raz.
osnovne šole Poljane
p. Dol. Toplice

OBISKALI SO NAS

Tovarišica nam je povedala, da nas bodo obiskali tovariši iz Ljubljane in nam prinesli darila. Bili smo zelo veseli. Prinesli so zvezke, knjige, radirke, svinčnike in barvice. Ludvik Kukačevica, ki je pred kratkim praznoval šestdesetletnico rojstva, nam je podaril knjižice svojih partizanskih pesmi. Zastopnikom podjetij, ki so prevzela patronat nad našo šolo, in kurirjem, pobudnikom te lepe akcije, se je v imenu osnovne šole Poljane zahvalil učenec Jože Vrtar. Ko smo prišli domov, smo pokazali darila in starši so bili zelo veseli.

CVETKA KUMP, 4. raz.
osnovna šola Poljane
p. Dolenjske ToplicePIŠE:
ANA
KUCELJJANEZOVA ČETA
PIŠE:
J. RAVNIK

52. Čez nekaj dni je skupina partizanov napadla vas, v kateri so moški sprejeli od okupatorjev prve puške. Napad je vodil Brezarjev Nace. Partizani so s tem dokazali, da niso uničeni, kot so govorili njihovi nasprotniki. Vaščanom so rekli, naj vrnejo orožje, pobrali so neka živine in vzeli precej živeža. Seveda so za napad takoj zvedeli Italijani v vojašnici in na občini. Vaški stražarji so tudi povedali, kdo je bil vodja. Trije belčki so v spremstvu cele čete italijanskih vojakov prišli v Lepi hrib aretirat Brezarja, ki pa o vsem ni ničesar vedel.

53. Pri pogorišču so ga pretepli in zvezali, nato pa odvedli do ceste, kjer so ga naložili na kamion. Zena in otroci so bili prepričani, da ga bodo ustrelili. Izdajalec pa ni ganil njihov jok in ne prošnje, naj jim pustijo očeta. Vso noč so prajčkali v hlevu. Brezarja so drugi dan odpeljali v zapore v nekdanje okrajno mesto. Tam so mu prebrali obširno obtožnico, ki ga je dolžila protidržavnega delovanja. Domačim izdajalcem pa še ni bilo dovolj. Prišli so tudi po Brezarico in njenih šest otrok. Odpeljali so jih v veliko zbirališče. Niso jim povedali, kaj je z očetom.

54. V zbirališču je bilo polno ljudi iz vseh krajev. Med njimi so bili tudi taki, ki so šli prostovoljno, da bi se umaknili partizanom in se prikupili tujcem. Tam pa so bili vsi enaki. Po enem tednu so vse natrpali v živinske vagona, na Reki pa na ladjo. Ponekod so se pripeljali na otok Rab, kjer je bilo že veliko družin iz Gorskega Kotara, Dolenjske in Bele krajine. Z ladje se je pomikala v breg dolga kolona moških in Brezarjevi otroci so od daleč zagledali očeta. To jim je bilo kot svetli žarek sonca v črni temi resničnosti, saj so mislili, da oče ni več živ.

DOBRO JE, ČE VESTE

Tudi žulželke počivajo, vendar pa je njihovo spanje podobno polsnju. Speči metulji, ki ga vzameš v roke in ga zaženeš v zrak, pade na tla, ne da bi mu pri tem strepetala krila. Celo pregovorno pridne mravičje spijo, poiščejo si vdrtine v zemlji, zlezejo vanje in skrijejo noge tesno ob telo. Nato počivajo približno tri ure, potem pa si veselo pretegujejo ude.

Orjaške kopenske želve so odkrili na otokih Tihega in Indijskega oceana. Zbrane so zlasti želve, živeče na otoku Galapagos, ki je dobilo (špansko) ime po njh. Ko je Španec Barloma 1539. leta odkril to otočje, je napisal, da so otoki naseljeni s »krotkimi piticami in velikimi želvami, ki lahko prenašajo na svojem hrbtu človeka«. Odrasle želve lahko dosežejo 200-kilogramsko težo. Tedaj so želele tam velike črede želv, po prihodni človeka v te kraje pa se je njihovo število naglo zmanjševalo, in sicer v prvi vrsti zaradi uporabe njihovega mesa, masti in jajc. Pomorščaki so jih jedli na samih otokih, lovili pa so jih in natovali na ladje, er jih uporabljali kot rezervno hrano, ker želve lahko precej dolgo zdržijo brez vode in hrane. V prvem pričevanju nekega pomorščaka iz 1691. leta je rečeno o teh želvah: »Meso je izredno zdravo, po okusu podobno ovčevini. Mast je nenavadno bela, nikdar ne osti in ne napihuje želodca, pa čeprav je človek še toliko poje. Vsi smo soglašali z mnenjem, da je boljša ko evropsko surovo maslo.« V tistih časih so menili tudi, da je hrana, pripravljena iz mesa teh želv, zdravišna. Nanje je naletel na svojem potovanju okrog sveta tudi slavn naravoslovec Charles Darwin in zapisal: »Juha iz mladih želv je imenitna.« Kuhinjske prednosti, ki so jih ponujale orjaške želve, so povzročile, da se je njihovo število naglo zmanjševalo. Bojijo se, da bodo do konca tega stoletja na Galapagosu popolnoma izumrle; podobno je tudi stanje na drugih otokih.

V tovarni so se zganili. Komite ZK že v tretje zaseda. Na dnevnem redu je BUKOVNIK. Pred dobrim mesecem je nahirul sekretarja.

Ti si še presmrkav, da boš o meni razpravljaj! Res je. Sekretar je še mlad. Mogoče mu je petindvajset let. Morda leto ali dve več. Najprej se je izučil za ključavničarja. Potem se je vpisal v celjsko srednjo šolo. Uspešno jo je končal. Danes je strojni tehnik, vendar je še vedno na istem delovnem mestu.

Precej časa je bil v tovarni predsednik mladine. Poprej je mladina dremuckala. Nikjer je ni bilo videti in ne čuti. Ko pa je Tone prevzel predsedništvo, se je zganilo. Mladi so se vsako leto bolj uveljavljali. In tako tudi danes. Videti jih je v delavskem svetu, upravnem odboru, pri sindikatu. In delavci radi poudarijo: — To je Tonetovo delo!

Tone velja za poštenjaka. Prime za vsako delo. Na videz je molčeč in skromen, toda v zahtevah trd in neizprosni. To se je že nekajkrat izkazalo. Na primer takrat, ko je zboroval ves kolektiv in je »stari« na ves glas zatirjeval, da je odhod nekaterih ljudi v tujino nujen in neizbežen, če hoče podjetje ostati na trdih nogah.

Kdo pa bo šel v tujino skopat kupčije? Je med prvimi vprašal Tone. »Staremu« vprašanje očitno ni bilo všeč in je Tonetu kar pred vsemi zabrusil.

Tovariš, ti prav gotovo ne! Tone pa naprej:

Vem, šli boste tisti, ki vlečete mastne plače, ki naše fizično delo podcenjujete in se vam o težavah v naši proizvodnji niti sanja ne! Jaz pa trdim pred našim kolektivom, da morajo na kupčijo strokovnjaki. Tudi lani ste se potikali po tujini. In kakšen je bil rezultat? Sklenili niste ene same

Mihailo Marić: ZA KULISAMI EMIGRACIJE

Nevarne in nenevarne skupine

Petrović si je ogledal »razstavo« in mi kasneje pripovedoval o njej: »Pod napisom AGENTI UDB je bila fotografija našega veleposlanstva v Londonu, fotografije nekaj ljudi pred poslopjem ter nekaj posnetkov, ki so bili narejeni s telednevnikom na razdaljo kakšnih petdeset metrov.«

Ko sta prišla na »razstavo« Mladen Srdić in Roko Kaleb, je Petrović sklenil, da se pošali s njima. Vprašal ju je, ali bi bilo mogoče kaj tako lepega narediti drugje: ali bi bilo na primer mogoče tako lepo prikazati dejavnost JDS v Münchnu.

»Seveda, seveda,« je menil Kaleb.

»Tole je pa res odlično, tale napis AGENTI UDB,« je rekel Mladen Srdić. »Kaj podobnega bi bilo treba storiti tudi v službenici titovskega konzulata v Münchnu. Treba jih je razkrinkati ter jih kompromitirati kot udbovce...«

»Kot udbovce?« se je nič hudega sluteč začudil Nenad Petrović.

»Kaj pa drugega?« je dejal Kaleb. »Najnevarnejši so, treba se jih je paziti. To velja tudi zate, Petrović, kajti nov si v emigraciji, mi pa že imamo izkušnje z udbovci in drugimi ljudmi, ki so nam jih poslali, da bi naredili zmedo v naših vrstah!«

»Takšne tičke takoj odkrije-mo!« se je pohvalil Mladen Srdić, ki je bil že v ZR Nemčiji obsojen kot kriminallec.

»Zavoham jih kot smrdljiv sir,« je dodal Roko Kaleb. »Potem pa gorje jim!«

No, tokrat je moral biti Kaleb hudo »prehlajen«...

»Meč nad glavo«

Pred koncem kongresa je Petrović izkoristil še eno priliko, da se je prikupil novemu predsedniku JDS in staremu »generalnemu tajniku«.

Na kongresu so bili za častne goste tudi poveljniki iz MSO, se

pravi nekdanji poročnik kraljeve vojske Vičentije Milanović, »super chief« MSO v Münchnu in nekdanji major Aca Marinčević, namestnik komandanta »pasje enote« v Münstru. Petrović je Marinčevića kar tebi nič menil nič naprosil, naj reče kakšno dobro besedo o njem Slobodanu Stankoviću »Cati«. In res je »major Aca« pohvalil Petrovića kot pridnega in dobrega fanta. »Čata« je potem prikimal in se na pol obrnil k Petroviću, ki je skromno poslušal.

»Da, vem! Roko mi je povedal, da je gospod Petrović tudi zelo dober antikomunist!« Odkrito je napadal režim, javno, v neki beograjski kavarni. Bil je zaprt. Zares me zanima tista obsodba! Lahko bi jo uporabili za razstavo, ki jo pripravljamo...«

Nenadu Petroviću pa je dejal:

»Kako je s stvarjo? Kdaj nam boste priskrbeli obsodbo?«

Trenutek je bil kritičen. Nenad Petrović se je dobro zavedal, v kakšne težave je zabredel zaradi nepremišljene iz-

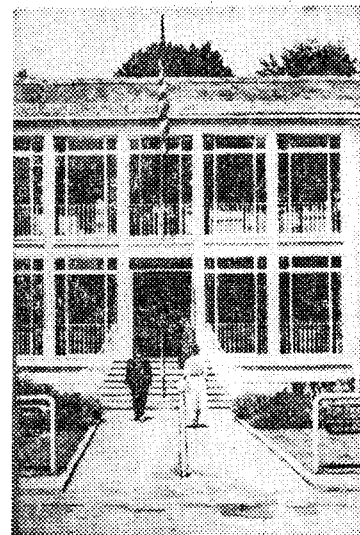
Tudi Slobodan Stanković ga je bil pripravljen sprejeti za aktivnega člana svoje organizacije. Vendar je poudaril, da mora še prej videti tisto obsodbo, ki naj bi bila dokaz Petrovićeve antikomunistične dejavnosti. Dal mu je tudi posetnico, na kateri je pisalo, da je novinar pri »Radiu Svobodna Evropa«.

V nedeljo, 10. aprila 1966 je Petrović z drugimi »delegati« odpotoval iz Opladna v Köln. Pri tem je bil zelo počaščen, zakaj povabljen je bil v avtomo-

bil Anteja Skelja, ki ga je vozil Franjo Katić. V Kölnu so odšli v kavarno »Dalmacija« in do zore proslavljali uspeh kongresa. Petrović je moral biti ves čas dobre volje, čeprav ga je skrbelo, kako bo s tisto obsodbo.

V ponedeljek zjutraj se je Petrović poslovil, odšel v bližnji bife in mi napisal obširno pismo. Med drugim tudi tole:

»Prvič: kaj si storil glede obsodbe? Ali si si že kaj izmislil, kajti tukajšnja »bratovščina« me ima v precepu.

Pročelje skrbno varovanega poslopja »Radija Svobodna Evropa« (Radio Free Europe) v Münchenski Engliške Garten 1

Drugič: vračam se v MSO-Münster, vendar bom poskrbel, da bom že konec meseca prišel v München. Če pa bom še ostal v vojski in če ne rešim tistih težav z obsodbo, potem bom težko prišel iz Münstra.

Tretjič: z brzojavko ti bom sporočil Münchensko »poste restante«, kamor mi boš v prihodnje pisal.

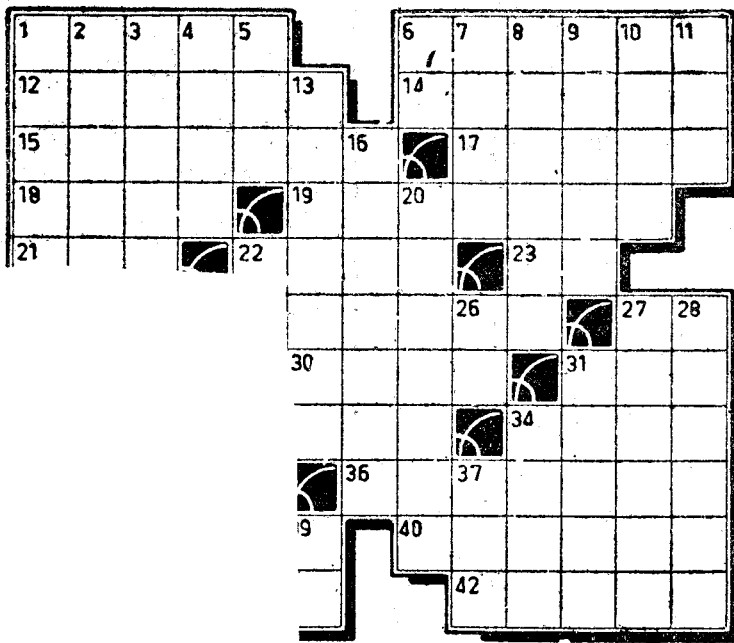
Pri Roku Kaleb

Slovo od MSO je bilo kratko. Petroviću se je s pomočjo majorja Marinčevića posrečilo, da je v dvajsetih dneh dobil »odpustnico«. Tako se je za zmerom poslovil od jugoslovanskih emigrantov v najemniški vojski. Pred slovesom je s fotoaparatom, ki sva ga kupila v Kölnu pred kongresom JDS, naredil kakšnih dvajset posnetkov pripadnikov »pasje enote« in njihovih psov: »za nepozaben spomin«.

Skoraj natanko leto dni po prihodu v taborišče za emigrante v Zirndorfu, po desetih mesecih službe v MSO je Nenad Petrović prišel v München. Za seboj je imel že enajstmesečni staž »emigranta-prostovoljca« in ravno tako dolg je bil njegov staž sodelavca »Večernjih novosti«, ko je zbiral podatke za pričujoči podlistek.

(Nadaljevanje prihodnjici)

KRIŽANKA

ritizan-
so bili
se Av-
adanta
jih čet
li čas,
Gorski
bojev,
man s
izhajal
vrsta
jskem,
nik, 18.

hlačna guba, 19. plačilo po pogodbi, 21. skrajšano žensko ime, 22. voz s plohom, 23. latinski predlog, 24. grška črka, 25. nadomestek, nadomestilo, 27. kratica za »srbohrvatski«, 29. veletok v severni Italiji (orig.), 30. očka, 31. pripovedne pesmi, 32. razuzdano veseljačenje, poplavanje, 34. močan prečni drog na stavbah, 35. tovarna motorjev v Kopru, 36. vas pri Radečah z arheološkimi najdišči, 38. pomočnik političnega komisarja Glav. poveljstva part. čet 1. 1942 (dr. Jože, part. ime Bolko), 40. učenec s slabimi redi, 41. prispevek, ki ga je treba plačati pri uvozu, 42. preprosti plugi.

NAVPIČNO: 1. ilegalno ime Toneta Tomšiča v začetku okupacije, 2. slog in moda za kralja Ludovika XV., prefinjena skrajnost baroka, 3. morski preliv pri Tokiju, 4. žensko ime, 5. Estonec, 6. 2. in 12. črka abecede, 7. zgoraj, 8. naprava, pristroj, 9. srbsko moško ime, 10. zelenkasto rumen dušljiv plin, 11. kratica nekdanje franc. organizacije v Alžiru, 13. mesto v Perziji, kjer je bila prva konferenca med »trema velikimi« med drugo svetovno vojno, 16. pesniško ime za Koroško, 20. drugo ime za nageljček, 22. začeti slovi, profesorja za telesno vzgojo, 25. ptice ujede, 26. skrajšan veznik, 27. slovenski slikar, ki živi v Trstu (Lojze), 28. pošast v grški mitologiji; lev, koza in kača v enem bitju, 29. visoko gorovje v Srednji Aziji, 31. žensko ime, 32. ime šahista Ivkova, 33. osnovatelj bolgarske dinastije v srednjem veku, vladal 1186—1196, 34. prejšnje ime za mesto Kalinin v ZSSR, 35. kratica za nekdanje nevarno bolezen, 37. ime našega najboljšega košarkarja Daneua, 39. ljudska priridnica.

ano
ano
star
nk-
tra-
i v
alu
rad.
epo
trij,
zri-
jilo
lo.
io.
se:
elo
je

im
zi-

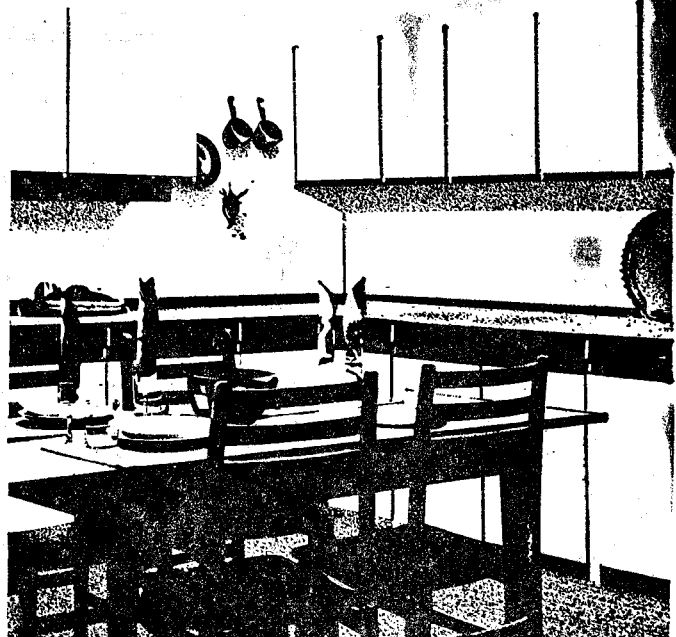
pa
e-
ili
u-
da
u-
ali
ir-
cij.
ali
da
iti.
et-
sin
asu
v
da
tju.
In

BORCEM,

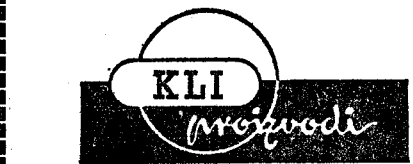
ki dobe stanovanja nudimo vso opremo na KREDIT do

1.000.000 SD

brez porokov in pologa

SLOVENIJALE

KOMBINAT
LESONO PREDEVALNE INDUSTRIJE
LOGATEC

PROIZVAJA IN NUDI:
● KVALITETNA VEZANA OKNA IN BALKONSKA VRATA
● ROLETE, IZDELANE IZ LESENIH PROFILOV, PREOBLEČENIH S PLASTIKO
● STRUŽENE FOTELJE IZ MASIVNE BUKOVINE
VSE INDIVIDUALNE GRADITELJE OPOZARJAMO NA NAŠO STALNO ZALOGO TIPSKIH OKEN IN BALKONSKIH VRAT. — ZAHTEVAJTE PONUDBE!

— Fant, v hosto moraš!

Pokazal mi je rano na desni nogi; zares je bila zagnojena in sem mu dejal, da pridemo ponj pozimi. Ko smo res prišli, je imel rano na levi nogi. Spet se je izmikal, čeprav smo vsi vedeli, kako so nastale te rane in zakaj Bukovnik ne mara v hosto.

Potem pa smo nanj pozabili. Novembra štirinštridesetega smo slučajno stopili v hišo. Takrat je imel nabrtnik že pripravljen. In je šel z nami. V stari Jugoslaviji je bil podoficir in se je tudi v hosti kar hitro znašel: po nekaj mesecih je bil komandir čete. Tudi odlikovanje si je prislužil. Bil je res iznajdljiv in v tem mu ne more nihče deliti očitkov.